Gemeente Borne

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
10 december 2024

Agendapunt

Nummer
24int05000

Onderwerp
Financiële eindejaarswijzigingen 2024

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Dit voorstel zorgt ervoor dat onrechtmatigheden bij de jaarrekeningcontrole 2024 worden voorkomen. Daarnaast zorgt het ervoor dat de realisatie aansluit bij de budgetten. Ook wordt het (meerjarige) begrotingsbeeld geactualiseerd. Dit wordt gedaan op basis van de volgende vier financiële componenten:

1. Investeringen: grondruil Hengelo
2. Actualisatie van het (meerjarige) begrotingssaldo
3. Budgetoverheveling
4. Programma overstijgende technische wijzigingen

Er is geen krediet aangevraagd voor een grondruil met Hengelo. Middels dit voorstel wordt er alsnog een krediet aangevraagd. Hierdoor ontstaan er geen onrechtmatigheden. Het effect van deze investering is verwerkt in de actualisatie van het (meerjarige) begrotingssaldo. Daarnaast is het saldo verder geactualiseerd met de septembercirculaire 2024, de omissie op het gebied van inburgering en incidentele voordelen vanwege een teruggave van vennootschapsbelasting en een vrijval van taakmutaties. Door ook voor € 2.190.000 aan budgetten over te hevelen van 2024 naar 2025 sluit de realisatie over 2024 beter aan bij de begroting. Ook voorkomt dit zoveel als mogelijk tijdelijke onrechtmatigheden in 2025 en geeft deze overheveling in 2025 direct beter inzicht in de budgetten. Tot slot wordt een aantal programma-overstijgende technische wijzigingen voorgesteld op programmaniveau om realisatie beter aan te laten sluiten bij de begroting.

1 Inleiding
Dit voorstel is financieel technisch van aard en gaat in op vier componenten:

1. Investeringen: grondruil Hengelo
2. Actualisatie van het (meerjarige) begrotingssaldo;
3. Budgetoverheveling;
4. Programma overstijgende technische wijzigingen.

1.1 Investeringen: grondruil Hengelo
Er zijn gronden van gemeente Borne geruild met gronden van gemeente Hengelo. Borne heeft met deze grondruil twee percelen verworven die van strategisch belang zijn voor de verdere woningbouw-ontwikkeling van de Bornsche Maten (fase 4). De aankoop (€ 361.200) en de verkoop (€ 366.000) van de gronden zijn gefinancierd vanuit de grondexploitatie Wijkerslocatie Olde Engberink. Echter is alleen de verkoop begroot in deze grondexploitatie (de aankoop niet). Dit komt doordat per 1-1-2022 de grondexploitatie van de Bornsche Maten is opgeknipt in deelfasen en de boekwaarde van fase 4 is verplaatst naar de materiële vaste activa (warme gronden) op de gemeentelijke balans. De gemeente kent op dit moment geen voorziening om strategische grondaankopen te doen. Hiervoor dient er krediet te worden aangevraagd bij de gemeenteraad. Middels dit voorstel wordt het krediet aangevraagd.

1.2 Actualisatie van het (meerjarige) begrotingssaldo
Er is een vijftal budgetten geactualiseerd. Deze actualisatie is van invloed op het saldo in 2024 en ook op de begroting 2025-2028. Het gaat hierbij om septembercirculaire en de omissie in de begroting op het gebied van vluchtelingen en inburgering. Daarnaast worden de budgetten geactualiseerd de vrijval van taakmutaties, een grondruil met Hengelo en een teruggaaf van vennootschapsbelasting.

1.3 Budgetoverheveling
Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gaat uit van het stelsel van baten en lasten. Dit houdt in dat alle baten en lasten die betrekking hebben op een bepaald begrotingsjaar ook in dat desbetreffende jaar moeten worden verantwoord. Hierdoor komen budgetten voor 2024 die nog niet (volledig) zijn besteed te vervallen en komen ten gunste van het rekeningresultaat 2024. Er kunnen omstandigheden zijn die het noodzakelijk maken dat uitgaven van reeds in gang gezette activiteiten ook in het volgende begrotingsjaar moeten worden voortgezet, terwijl daar geen budget voor is gereserveerd. In dat geval bestaat de mogelijkheid om (een deel van) deze budgetten over te hevelen naar 2025, onder de voorwaarde dat het gaat om incidentele middelen, waarvan beleidsinhoudelijk het noodzakelijk is de prestatie alsnog te realiseren. Deze budgetten worden via de reserve budgetoverheveling overgeheveld naar 2025.

1.4 Programma overstijgende technische wijzigingen
Tot slot sluit de realisatie beter aan op de budgetten door een aantal administratief budget-neutrale, maar programma-overstijgende technische wijzigingen door te voeren, dan wel de budgetten toe te voegen in de daarvoor bestemde reserves.

2 Beoogd resultaat
Met de financiële verwerking van dit voorstel is het meerjarige begrotingssaldo actueel en sluit het aan bij de meest recente circulaire van het Rijk. Daarnaast zorgt de verwerking van dit voorstel ervoor dat budget en realisatie van bepaalde onderwerpen beter op elkaar aansluiten waardoor er in de jaarstukken minder hoeft te worden verklaard en er minder begrotingsonrechtmatigheden zijn.

3 Argumenten
3.1 Actueel
Door het bijwerken van het begrotingssaldo, budgetten over te hevelen en het maken van administratieve budget neutrale mutaties is de begroting actueel. Het niet vaststellen van dit raadsvoorstel zorgt ervoor dat budgetten niet worden geactualiseerd en er meer financieel technische uitleg gegeven dient te worden bij de jaarstukken. Ook zullen de begrotingsonrechtmatigheden, door de nieuwe rechtmatigheidsregels, hoger zijn.

3.2 Minder onrechtmatigheden
Voordeel van de besluitvorming over budgetoverheveling in het lopende begrotingsjaar is dat de budgethouders direct inzicht hebben in de beschikbare budgetten van 2025 en daarom in een eerder stadium beslissingen kunnen nemen over de aanwending ervan, waardoor er geen onrechtmatige uitgaven worden gedaan. Dit geldt ook voor de administratieve mutaties, de begroting sluit beter aan op de realisatie waardoor er minder begrotingsonrechtmatigheden ontstaan en er minder hoeft te worden verklaard bij de jaarstukken 2024.

4 Kanttekeningen
-

5 Kosten, baten en dekking

5.1 Investering: grondruil Hengelo
De gemeente kent op dit moment geen voorziening om strategische grondaankopen te doen. Daarom wordt aan de gemeenteraad voorgesteld een krediet in te stellen van € 361.200 en de aankoopkosten als warme grond te activeren. Dit leidt tot een structurele rentelast van € 14.500. Deze structurele rentelast is meegenomen in alinea 5.2.1 over de structurele begrotingseffecten.

5.2 Actualisatie van het (meerjarige) begrotingssaldo
De onderstaande mutaties hebben effect op het (meerjarige) saldo. Voorgesteld wordt om deze effecten te verwerken, zodat de begroting een actueel beeld geeft.

5.2.1 Structurele effecten
Septembercirculaire
Op 22 oktober is de memo over de septembercirculaire gedeeld met de gemeenteraad. De effecten lopen op van € 400.000 positief in 2024 tot ruim € 1 miljoen positief in 2028.

Tabel 1.1 Actualisatie	Begroting 2024		Begroting 2025		MJR 2026		MJR 2027		MJR 2028	
Effect septembercirculaire	470	V	401	V	990	V	1.040	V	1.012	V

Omissie inburgeringsvoorzieningen
Daarnaast is op 14 oktober een omissie in de begroting gedeeld met de gemeenteraad op het gebied van inburgering en vluchtelingen. Dit betekent een aanvullend voordeel van € 500.000 vanaf 2025.

Tabel 1.2 Actualisatie	Begroting 2024		Begroting 2025		MJR 2026		MJR 2027		MJR 2028	
Effect inburgeringsvoorzieningen	0		500	V	500	V	500	V	500	V

Grondruil Hengelo
Het structurele effect van de grondruil met Hengelo is € 14.500. Voorgesteld wordt dit nadeel te verwerken in het meerjarige begrotingssaldo.

Tabel 1.3 Actualisatie	Begroting 2024	Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Effect grondruil Hengelo	0	-15 N	-15 N	-15 N	-15 N

5.2.2 Incidentele effecten in 2024
Vennootschapsbelasting
We hebben een teruggaaf gekregen over de vennootschapsbelasting over 2023. Hieruit blijkt dat we € 185.000 teveel hebben betaald.

Tabel 1.4 Actualisatie (* € 1.000)	Begroting 2024
Teruggaaf vennootschapsbelasting	185 V

Vrijval taakmutaties
Nadat taakmutaties één jaar op de stelpost voor taakmutaties staan vallen de taakmutaties waar nog geen plannen voor zijn gemaakt vrij. Het gaat hierbij om de volgende taakmutaties:

Tabel 1.5 Actualisatie (* € 1.000)	Circulaire	Begroting 2024
Maatschappelijke begeleiding statushouders	Decembercirculaire 2023	5

Deze mutaties leiden tot het volgende meerjarig begrotingssaldo:

Tabel 1.6 Effect op begrotingssaldo (* € 1.000)	Begroting 2024	Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Saldo MJB excl. Taakstelling	0	1.196 V	-1.347 N	-1.844 N	-1.825 N
Nog in te vullen bestaande taakstelling	0	0	-265 N	-265 N	-265 N
Totaal na begroting 2025-2028	**0**	**1.196**	**-1.612**	**-2.109**	**-2.090**
Septembercirculaire	470 V	401 V	990 V	1.040 V	1.012 V
Inburgeringsvoorzieningen	0	500 V	500 V	500 V	500 V
Grondruil Hengelo	0	-15 N	-15 N	-15 N	-15 N
Structurele effecten	**470 V**	**886 V**	**1.475 V**	**1.525 V**	**1.497 V**
Vennootschapsbelasting	185 V				
Vrijval taakmutaties	5 V				
Incidentele effecten	**190 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**	**0 V**
Totaal begrotingssaldo	**660 V**	**2.082 V**	**-137 N**	**-584 N**	**-593 N**

In de begroting 2025 stellen we voor conform bestendige gedragslijn om het overschot of tekort te verwerken met de reserve beleidsontwikkeling. Om de meerjarige saldi inzichtelijk te houden is het saldo hier zonder verrekening met de reserve gepresenteerd.

5.3 Budgetoverheveling

Alle over te hevelen budgetten zijn incidenteel. In de onderstaande tabel treft u de over te hevelen budgetten aan. Er wordt vervolgens kort per onderwerp ingegaan op de reden waarom het budget dient te worden overgeheveld.

Tabel 2 budgetoverheveling	Budget (* € 1.000)
Planvorming N743/N744	68
Implementatie omgevingswet	300
Totaal programma wonen en leven	**368**
Integraal huisvestingsplan	60
Doorbraakagenda	25
Tijdelijke situatie 't Wooldrik	435
Totaal programma inclusieve samenleving	**520**
Project de Oversteek	125
Wet open overheid	120
Ombuigingstraject	55
Projectportfolio en projectleiding I&A	72
Totaal programma bestuur en samenleving	**372**
Bestaand beleid taakmutaties	187
Stelpost taakmutaties	799
Totaal programma financieel gezond	**986**
Totaal	**2.246**

Planvorming N743 en N744 (€ 67.500)

Na realisatie van de Vloedbeltverbinding zullen de percelen van de N743 en de N744 aan de gemeente Borne overgedragen worden. Dit geeft mogelijkheden voor inbreiding van woningen en een andere inpassing van de weg. Dit zal zorgen voor meer voet- en fietsverbindingen. Juist inbreiding van woningen dichtbij het centrum en voorzieningen zal lopen en fietsen stimuleren. Om de planvorming op te starten is in 2024 via de Nota Kaderstelling incidenteel € 100.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 32.500 uitgegeven. Planvorming en bijbehorend onderzoek naar kabels, leidingen, grond en milieukundige aspecten op de percelen die naar de gemeente toekomen is een meerjarig traject. Voorgesteld wordt daarom het restant budget van € 67.500 over te hevelen naar 2025 en hiermee het reeds bestaande incidentele budget van € 400.000 op te hogen.

Omgevingswet (€ 300.000)

De afhechting van de implementatie van de Omgevingswet loopt de komende jaren door. Voorgesteld wordt het resterende incidentele budget van € 300.000 over te hevelen naar 2025.

Integraal Huisvestingsplan (€ 60.000)

In 2024 is er € 60.000 voor het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan beschikbaar gesteld. Doordat dit een flink klus is voor een kleine gemeente zoals Borne, heeft dit veel inzet van de ambtelijke organisatie gevergd. Hierdoor is de planning verschoven naar 2025.

Programma sociaal domein (€ 25.000)
Vanuit het programma sociaal domein is maatwerkbudget beschikbaar gesteld voor o.a. de doorbraakmethode. Deze methode wordt in 2025 voortgezet. De middelen dienen beschikbaar te zijn voor de eventuele kosten vanuit een doorbraak.

Tijdelijke maatregelen 't Wooldrik (€ 435.000)
De raad heeft op 11 juli 2023 ingestemd met het beschikbaar stellen van € 1.063.000 voor tijdelijke maatregelen die nodig zijn om te voorzien in een sociale en veilige situatie voor sportbeoefening op sportpark 't Wooldrik en in de blaashal ter overbrugging van de periode totdat het nieuwe sportcomplex in Borne-West is gerealiseerd. De uitvoering hiervan is in volle gang, maar de afronding van de tijdelijke situatie vindt plaats bij oplevering van het sportcomplex Borne West. Voorgesteld wordt daarom het restantbudget van € 435.000 over te hevelen.

Project de oversteek (€ 125.000)
Met de Nota Kaderstelling 2024-2027 is in 2024 € 250.000 incidenteel beschikbaar gesteld voor inhuur rondom hybride werken en de verhuizing. Hiervan is ongeveer € 125.000 uitgegeven. Het hybride werken en de verhuizing lopen echter door in 2025. Voorgesteld wordt om het restant van € 125.000 over te hevelen naar 2025.

Wet Open Overheid (€ 120.000)
Inmiddels zijn diverse acties ondernomen ten behoeve van de implementatie van de Wet open overheid. Met de actieve openbaarmaking van de raadsstukken, organisatiegegevens, Woo-verzoeken en convenanten voldoen we, op een aantal kleine details na, aan de per 1 november 2024 geldende wettelijk verplichte ondergrens van de Woo. Momenteel wordt het idee verkend om het bestuurlijke besluitvormingsproces, dat deel van het proces dat eindigt met collegebesluitvorming, te optimaliseren. De bestuursstukken van dit proces zijn een van de 11 verplichte categorieën die op basis van de Woo openbaar moeten worden gemaakt. Naast deze wettelijke verplichting kan het besluitvormingsproces tegelijkertijd worden geoptimaliseerd en effectiever en efficiënter worden. Daarnaast leert de praktijk dat de meeste Woo-verzoeken betrekking hebben op collegebesluiten. Het is dan ook zeer wenselijk om het bestuurlijke besluitvormingsproces te optimaliseren. Naast de 5 genoemde categorieën zullen de komende jaren nog 6 categorieën op basis van de Woo verplicht openbaar moeten worden gemaakt. Het gaat om: adviezen van adviescolleges, onderzoeken, wet- en regelgeving, klachten, beschikkingen en jaarplannen/-verslagen. Ook heeft de bewustwording bij de medewerkers en het bestuur nog aandacht nodig. Daartoe zijn de middelen nodig die nu voor de Woo beschikbaar zijn gesteld. De optimalisatie zou dan in 2025 en 2026 kunnen plaatsvinden. Daartoe dit overhevelingsvoorstel.

Ombuigingstraject (€ 55.000)
Bij de halfjaarrapportage 2024 is voor het ombuigingstraject € 80.000 beschikbaar gesteld. Inmiddels ligt er een conceptplanning. Op basis daarvan wordt de inschatting gemaakt dat € 55.000 wordt gerealiseerd in 2025 en daarmee dient te worden overgeheveld.

Projectportfolio en projectleiding I&A (€ 72.000)
Er is in 2024 te weinig capaciteit geweest om projecten uit te voeren. Hierdoor hebben we het benodigde budget voor projectleiding op deze capaciteit ook niet (volledig) in kunnen zetten. Het uitvoeren van projecten in het projectportfolio blijft noodzakelijk, daarom wordt voorgesteld dit budget over te hevelen naar 2025.

Bestaand beleid taakmutaties (€ 187.000)
Er zijn het afgelopen jaar middelen binnengekomen via de taakmutaties waarop al bestaand beleid gevoerd wordt. Voorgesteld wordt om de volgende middelen over te hevelen naar 2025 en direct binnen het programma Inclusieve samenleving te laten landen:

Tabel 2.1 Bestaand beleid op taakmutaties	Circulaire	Budget (* € 1.000)
Bed, bad en brood	Decembercirculaire 2023	56
Werkdrukverlaging jeugdbescherming*	Meicirculaire 2024	34
Wet betaalbare huur	Septembercirculaire 2024	24
Bed, bad en brood	Septembercirculaire 2024	56
Alleenverdienersproblematiek	Septembercirculaire 2024	17
Totaal		**187**

**betreft een jaarlijks terugkerend bedrag*

Overhevelen energietoelage (€ 799.000)
Een groot deel van de Bornse huishoudens heeft moeite om de energierekening te betalen door de alsmaar oplopende energieprijzen. Hierdoor lopen steeds meer mensen het risico om schulden te maken. Het bevorderen van bestaanszekerheid kan er op lange termijn voor zorgen voor dat ook mensen met een lager inkomen hun energierekening kunnen (blijven) betalen. Om mensen met lage en middeninkomens snel te ondersteunen heeft het Rijk een aantal energiemaatregelen afgekondigd, waaronder de energietoeslag. Er is vanuit de decembercirculaire 2023 € 799.000 beschikbaar gesteld voor het verstrekken van de energietoeslag. Deze middelen zijn nog niet ingezet. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2025, zodat ze beschikbaar blijven.

Tabel 2.2 overhevelen stelpost taakmutaties	Circulaire	Budget (* € 1.000)
Energietoelage	Decembercirculaire 2023	799
Totaal		**799**

5.4 Programma overstijgende technische wijzigingen
Naast bovenstaande budgetoverhevelingen wordt voorgesteld een aantal budgetten beter aan te laten sluiten op de realisatie. Al deze wijzigingen zijn budgetneutraal. De baten en lasten sluiten echter op deze manier beter aan op de realisatie, waardoor er minder begrotingsonrechtmatigheden ontstaan en er minder hoeft te worden verklaart bij de jaarstukken 2024.

Oekraïnemiddelen
In de halfjaarrapportage is aangekondigd dat waarschijnlijk een gedeelte van de ontvangen middelen voor de opvang Oekraïense ontheemden niet nodig is voor deze opvang. De omvang van dit bedrag was echter onzeker. Wel is door het college de toezegging gedaan dat de gemeenteraad bepaalt waar deze middelen voor worden ingezet. Er wordt ingeschat dat er op het budget van ruim € 7 miljoen ongeveer € 1,25 miljoen overblijft. We willen deze middelen apart houden en parkeren in de bestemmingsreserve huisvesting en bijbehorende voorzieningen. De stand van de bestemmingsreserve is daarmee als volgt:

Tabel 3.1 Stand bestemmingsreserve (* € 1.000)	Huidig saldo	Storting	Nieuw saldo 31-12-2024
Huisvesting en bijbehorende voorzieningen	4.605	1.250	5.855

Taakmutaties
Na de vrijval en budgetoverheveling van taakmutaties staan de volgende twee taakmutaties nog op de stelpost in 2024:

Tabel 3.2 Taakmutaties 2024	Circulaire	Budget (* € 1.000)
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein	Decembercirculaire 2023	68
Dienstverlening aanpak armoede en schulden*	Meicirculaire 2024	39
Totaal		**107**

**betreft een jaarlijks terugkerend bedrag*

Ook voor deze taakmutaties geldt dat er al beleid op wordt gevoerd, maar dat dat de dekking uit de stelpost moet komen. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar het programma inclusieve samenleving, zodat de baten en laten op dezelfde plek landen.

Omgevingsvergunningen
Er zijn dit jaar meer leges ontvangen dan begroot. Hiervoor hebben we echter ook meer moeten inhuren dan begroot. We stellen daarom voor om zowel de baten als lasten in de begroting budgetneutraal op te hogen met € 300.000.

Indexaties
Bij de halfjaarrapportage 2024 was er nog geen volledig zicht op alle indexaties. Er zit in de stelpost voor prijsindexaties nog € 485.000. De volledige indexatie voor het beheer van de openbare ruimte (omvang is ongeveer € 3,5 miljoen) door Twente Milieu is € 350.000 duurder geworden. Daarom wordt voorgesteld deze indexatie in 2024 te dekken uit de stelpost prijscompensatie.

Verlengen pilot procescoördinator zorg en veiligheid, taakaccent jeugd.
In 2025 is er incidenteel € 576.000 beschikbaar gekomen als taakmutatie voor het besparingsverlies op jeugdmiddelen. Vanaf 2026 zijn deze middelen in de septembercirculaire structureel in het gemeentefonds opgenomen. Dit betekent voor 2025 dat deze incidentele middelen op de stelpost taakmutaties staan.
In juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Uitgangspunten hierin zijn domein overstijgend en integraal samenwerken. Kwalitatieve evaluatie laat zien dat door inzet van de procescoördinator zorg en veiligheid, taakaccent jeugd, er gewerkt wordt aan deze uitgangspunten. Verlenging is noodzakelijk om naast kwalitatieve onderbouwing ook een kwantitatieve onderbouwing aan te kunnen leveren om borging in de kaderstelling 2026 voldoende te kunnen onderbouwen. Voorgesteld wordt om € 95.500 van de beschikbare € 576.000 in 2025 in te zetten voor de verlening van de procescoördinator zorg en veiligheid.

6 Vervolg na besluitvorming
Na besluitvorming worden de wijzigingen verwerkt in de begroting.

Voorstel

1. Een krediet in te stellen voor de aankoop van de strategische gronden C889/C890 van de gemeente Hengelo van € 361.2000;
2. De effecten op het begrotingssaldo vast te stellen en voor 2024 te storten in de reserve beleidsontwikkeling (conform tabel 1.6);
3. De budgetten in 2024 met € 2.246.000 te verlagen en deze middelen via de bestemmingsreserve budgetoverheveling over te hevelen naar de begroting 2025 (conform tabel 2);
4. De programma overstijgende technische wijzigingen (zie par. 5.4) en bijbehorende storting in de reserve huisvesting en bijbehorende voorzieningen van € 1,25 miljoen (conform tabel 3.1) vast te stellen.

Bijlage(n)
24int05183: Raadsbesluit

Borne, 5 november 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,

de secretaris,	de burgemeester,
J. Meijerink	drs. J.H.R. Pierik